

HARMINC ÉVIG ÁLLT A „NEWYORK“ ELŐTT EGY „LEGENDÁS KORSZAK“ TANUJA

Harminc esztendeig állt a Newyork kávéház előtt, közszolga volt, vagyis hordár, vagyis olyan ember, ki abban a „boldog“ korszakban, amely a Millenniumot követte, aból élt, hogy a mások esomagjait, virágcsokrait, zálogtárgyait és intín leveleit hordozta szét a városba. Csakhogy az ő kliensel nem voltak számára idegenek, olyan emberek voltak, akiknek fényképe hetenkint két-három lapban is megjelent. Színésznők, színésznék és színészek, vagyis művész urak és hölgyek jártak ebbe a kávéházba, amely előtt János bácsi — akiről itt szó esik — helyet foglalt, ünnepeit tárcaírók, krokiírók, nagyszerű színművek szerzői jártak ide, riporterek és festők, szerkesztők és kártyafenoménok, szóval az egész békebeli Budapest idejárt, aki számított valamit, költők tűntek fel itt, furcsa, hangos és esendes emberek, akik gyöngyházból készült manzsettagombot, kihajtós inget, vagy bordó mellényt viseltek. Sakkoztak és kártyáztak, de még többet vitatkoztak irodalomról, művészetről és más efféle dolgokról, amelyek akkor meghatározták az emberek magatartását, szemléletét. Akkortájt ez mind fontos volt és János bácsi ezt jól tudta és igen elcsodálkoznék, ha ma újból elfoglalná helyét a legendás kávéház előtt és betekintene mai életébe és meghallgatná a mostani vendégek beszédét.

Most nyolcvan éves, hangja rekedt, reszketős, de olyan világot hord magában, amelyről érdemes beszélni s amelyben — úgy mond — érdemes volt élnie, még ha közszolga is volt az ember, még ha futnia is kellett zálogcédulákkal, kéziratokkal, szerelmeslevelekkel.

— A Blaha Lujza művésznő — mondja az öreg —, az a drága teremtes, mindennap igénybe vette a szolgáltatást. Erzsébet körül 2 alatt lakott, én hordtam utána a esomagjait, sok csipkét vásárolt, nehézsárga csipkéket, meg olasz gyümölcsöt, meg escsebecségeket — mert engedelmet kérek —, nagy művésznő volt és azt vásárolta, amit kedve tartotta. A Hegedűs Gyula úrnak nagyon szép mély hangja volt és gyakran rámijsztett, mert hát a művészember, kérem, egészen más, mint a köznapi. Sok munkám volt, pedig tizenegyed magammal álltam a kávéház előtt, szép nagy bajszom volt, olyan, hogy jókedvemben a fülemre is kunkoríthattam. Jöttek az író urak: szaladjak a „Budapesti Hírlap“-hoz, az „Érdekes Ujság“-hoz, a „Világ“-hoz, a „Nyugat“-hoz, szaladjak a zálogházba egy gyűrűvel, egy emlékebe kapott tárcával, fussak egy úrihölgyhöz; diszkrét dolgok voltak ezek, de hát — engedelmet kérek — én haligattam, bennem

megbízhattak.

Kutat emlékei között a kis öreg, aztán folytatja:

— Krúdy Gyula író úr elől mégis bujkáltam — szép nagy darab ember volt —, mert hát, kérem, ő mindig hitelbe küldözgetett. De meg is gyűlt a bajom, mert Krúdy úr megúnta a bujkálásomat, egy névjeggyel bepanaszolt a rendőrségen. Megbüntettek, egy forintra-e vagy kettőre, nem is tudom. Mert, kérem, nagy urak az írók, csak egyet szólnak és mindenki a kedvükben jár. A Molnár Ferenc úr igen elegáns ember volt, szerencsés ember, jókedvű ember, gumirádleren járt, sok barátja volt, sok nőismerőse és nagyon ügyesen játszadozott a monoklijával.

— Ismertem a Karinthy Frigyes urat is, fiatal legényke volt akkortájt, még nem híres, de látszott, hogy becsülük. A Kosztolányi úrral járt mindig együtt, meg egy bordómellényessel, akinek most nem jut eszembe a neve. Kedves emberek voltak, mondtam is a feleségemnek, olyanok, mint a gyerekek, nem tudni, melyik percben sírnak, melyik percben fakadnak nevetésre, szerettem őket.

Most egyetlen egyszer, először és utoljára félbeszakítottam beszédét.

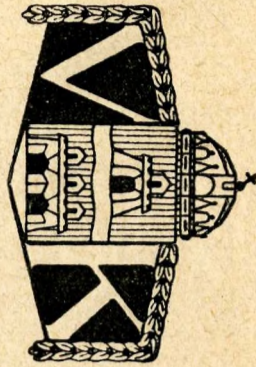
— Tudja-e, bácsikám, hogy a Karinthy úr, a Kosztolányi úr, meg a harmadik, aki mindig bordó mellényt viselt és akinek maga elfelejtette a nevét, a Somlyó úr is meghalt már?

Az öreg megütődött e szavakon, szinte megdermedt, valami fájdalom hirtelen sorvasztani kezdte. Hát minek meséljen ő, ha ezek az írók, ezek a nagyurak, akiket sért-hetetlennek vélt, akik korlátlan hitelt kaptak a kávéházban, akiknek a nevét komoly lapokban ki-nyomtatták, ha ezek az urak meghalhattak, — akkor neki semmi mondanivalója nincs, akkor ő legjobban teszi, ha visszamegy kis szobájába, ahol fia kegyelméből él, visszamegy és feléje sem néz annak a világnak, ahol írók is meghalhatnak, mégpedig olyan nagy írók, olyan becsült írók.

Kegyeltenség lett volna elmondanom, hogy bizony az író nem is olyan nagy úr manapság, a kéziratot személyesen viszi a szerkesztőségbe, kedvesével pedig egy eszpresszóba ül, pikoló feketét iszik, rózsát nem küld, szegfűt sem vásárol, pedig annak csak 10 fillér az ára.

Kedves János bácsi, én nem mesélek magának semmit, csak meséljen maga, hadd erősödjék bennem a nosztalgia. S talán a hit is, de tőlem ne várjon semmi vigasztalót...

Kedves János bácsi, én inkább meg sem szólalok. (Vészi)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek				Osztályozás
Szerző: <i>Leiza</i>	Cím: <i>Harminc évig állt a „New-York“ előtt egy „legendás korszak“ tanuja</i>	Forrás: <i>Leiza</i>	Idő	Hely
<i>Bn.</i> (Hely)	<i>1940 júl. 25.</i> (Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	Tárgy
				<i>331. 981</i>
				<i>1940</i>
				Idő
				Személy
				Helyszám

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891